

BÖCSKEI BALÁZS – SZABÓ ANDREA**A rendszertranszformáció lakossági megítélése**

A magyarországi rendszertranszformáció teljesítményét, valamint társadalmi legitimitációját kiválóan nyomon lehet követni a lakosság véleményének alakulásából. Az 1989/1990 fordulója ugyanis nemcsak egy új rendszert hozott létre, hanem egy új tudományágat (szakmát) a közvélemény-kutatást is. Már 1988 végén, 1989 legelején megjelentek az első nyilvános kutatások, amelyek azt mutatták, hogy a 18 éven felüli népesség bizakodóan tekint a jövő felé, azt várja a rapid sebességgel megváltozó világ demokratikusabb lesz, de még ennél is fontosabb, hogy jelentősen javít az életszínvonalon, megoldja a tornyosuló gazdasági problémákat (Politikai Évkönyv). A rendszertranszformáció megítélése tehát első pillanattól kezdve összekapcsolódott a létrejött új rendszer életszínvonal teljesítményével.

1990 végén, 1991-ben jelentek meg az első olyan kutatások, amelyek plasztikusan jelezték, a magyar társadalom roppant csalódott a változások irányát illetően. Érzékelték a politikai változások irányát – amivel egyébként többségében egyet értettek, ugyanakkor a társadalom számára legfontosabb elvárások, az életszínvonal jelentős emelkedése, nemhogy nem következett be, hanem olyan gazdasági válság, és ezzel párhuzamosan társadalmi nivellálódás következik be, amely 1991-re lényegében megvonta a társadalmi legitimitást a rendszertranszformácótól.

30 év után érdemes visszatérni azokra a kérdésekre, amelyekkel a korabeli társadalomtudósok foglalkoztak, és megvizsgálni, hogyan is ítéli meg 2019-ben a magyar társadalom a rendszertranszformációt és az eddigi 30 esztendejét. Ehhez egy reprezentatív közvélemény-kutatást készítünk a 18 éven felüli népesség körében. Az előadás során bemutatjuk egyrészt azokat az eredményeket, amelyek a szó szerint megismételt korabeli kérdések alapján készülnek, másrészt a teljes időszak lakossági teljesítményét, megítélését is jelző adatok és elemzések is kiegészítik az elmondottakat.